

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
 SVENSKA
 KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 22.

Stockholm den 3 Juni 1909.

2:a årg.

<p>Prenumerationspris: $\frac{1}{4}$ år.. kr. 4: 50 $\frac{1}{2}$ år.. kr. 2: 50 $\frac{3}{4}$ " " " 3: 50 $\frac{1}{4}$ " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorter som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: Kl. 11—12. Sthlm 1909. F. Englands Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspis: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 % 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annonns bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	---	--	--	--

Ett kongressminne.

Kongressveckan i London var slut. Trots den icke obetydliga ansträngningen att samvetsgrant deltaga i dess arbeten och dess nöjen, så var det icke med oblandad njutningskänsla som de delegerade beredde sig att göra bruk af sin återvunna frihet. Det hade varit allt för många intressväckande personligheter samlade i St. James' Hall för att ickeskilmässans skulle medföra en viss tomhet.

Men en återseendets fest förestod. Hela kongressen var af Mrs Bergman-Österberg inbjuden att onsdagen den 5 maj besöka hennes Physical Training College Kingsfield i Kent (bekant för Dagnys läsarinna genom en artikel i Dagny för den 21 maj 1908) för att se engelska flickors uppvisning i svensk gymnastik och en

stund andas ut efter Londons rök och damm i en härlig natur, som stod i leende, värlig fågring.

Väl var det en starkt decimerad kongress, som mötte vid Charing Cross och efter något mer än en timmes järnvägsfärd nådde Dartfords station, hvarifrån vi i vagnar fortsatte till Kingsfield, men stämning och humör stråla i kapp med solen. Leende vår och grönska möta öfver allt våra blickar, och då vagnarna stanna framför hufvudingången till Kingsfields ståtliga corps de logis, så mötas vi af ännu en vår, af 60 unga flickor, friska och spänstiga i sina gymnastikdräkter — de som icke förvandlat sig till dalkullor eller till andra svenska bondjäntor — medan stallets härskarinna, Mrs Bergman-Österberg, glad och hjärt-

KONGRESSMEDLEMMAR PÅ BESÖK I KINGSFIELD.

Från vänster till höger stående: fru Gulli Petrini, fröken Signe Bergman, fru Anna Wicksell, fru Ella Billing, fru Ruth Randall-Edström; *sittande från vänster till höger:* fröken Anna Kleman, fru Carolina Benedicks-Bruce, fru Ellen Hagen.

Promenaddräkter och Kappor

Vid behof af dessa artiklar rekommendera vi en mycket god mellangren af 1:ma svenska och engelska tyger, solidt svenskt arbete efter bästa utländska modeller. OBS! Med detta goda fabriksprisbillighet finnes ingen konkurrens.

GUSTAF HOLMBLOMS KAPPAFFÄR, NORRMALMSTORG

St. Malmström

lig hälsar sina gäster välkomna. Och så öfverantvaras vi åt de engelska flickorna, som visa oss omkring i den härliga parken och i "skogen", hvilken utgör en del af den vidsträckta besittningen. Vi vandra på sammetsgräsmattorna, hvilka ingenstädes äro så ljufviga som i England — där de aldrig äro blott en skåderätt — och beundra de idealiska sportplatserna och gymnastiklokalen ute i trädgården och den öfvertäckta grönskande gången, där man torr och välbehållen kan få luft och motion i regnväder. Det är sannerligen icke att undra på att flickan vid min sida, då hon nämner skaparinnan af all denna härlighet, säger Mrs "Österborg" med ett tonfall, som uppenbarar hur imponerad hon är af den personlighet, som skapat en sådan ram åt en sådan lifsgärning. Medan föremålet, arm i arm med en af sina flickor, är så kamratlig och otvungen som en af dem. Så kommer turen till det stora boningshuset, som vi bese. Och vi finna det helt naturligt, då en af flickorna säger, att hon icke kan begripa att hennes två år vid Kingsfield nu snart äro slut, så fort har det gått. Ty här tyckes allt samverka för att göra dessa år af yrkesutbildning till en i alla afseenden nyttig och lycklig tid för de unga flickorna. Efter att ha druckit te i

Elever vid fru Bergman-Österbergs gymnastikinstitut, Kingsfield.

den vackra matsalen med dess vida utsikt gingo vi tillbaka till gymnastiklokalen och sågo på svensk gymnastik och svenska sångdanser. Spänstiga och smärta, togo flickorna sig förtjusande ut under gymnastikuppvisningen, som säkerligen äfven en fackman skulle funnit mönstergill. Egendomligt var det för oss svenskor att se dessa unga engelskor dansa och sjunga i engelsk öfversättning — "Sju vackra flickor i en ring". De svenska nationaldanserna, som Kingsfields elever dansa, ha i sin ordning väckt intresset för de gamla engelska danserna. Äfven en sådan från Devonshire dansades. Så blef det ett bollspel, som kallas Scrimmage Ball. Och så höll Mrs Österberg, utan allt dogmatiserande, ett litet entusiastiskt rösträttstal, ty naturligtvis är Mrs Österberg öfvertygad rösträttskvinna. "I tusentals år ha kvinnorna haft så dåliga ben", sade hon skämtsamt, "därför att de icke begagnat dem, men nu vilja vi icke veta af det längre, och mina flickor äro 'forerunners'". Därifrån kom hon helt naturligt in på vidgade verksamhetsområden och rättigheter för kvinnorna och bad till sist flickorna riktigt noga titta på de delegerade, hennes gäster, "ty de arbeta för saken, de arbeta för er också". Och så upphäfd flickorna ett hjärtligt "cheer" för de delegerade,

och en af de delegerade tackade Mrs Österberg. Med berättigad stolthet talar vår värdinna om, att mer än 600 engelska flickor utgått från hennes institut och som begynnelselön fått minst 1800 kronor i årlig inkomst. Hon säger, att hon älskar både England och Sverige, "annars hade jag aldrig kunnat lyckas". Det slår mig huru till sin innebörd lika dessa ord äro med ett uttalande af en annan svensk kvinna, som äfven hon lyckats med sin lifsuppgift, lyckats i alla afseenden, äfven på den punkt, som kommer det genuina grosshandlarsinnet att bocka sig. Hvilka släta psykologer äro de icke, de som vilja linjera upp gränsen mellan de områden, där känslan får göra sig gällande och där förståndet bör härska enväldigt, som icke förstå att känslan är en drifvande kraft i utvecklingens alla faser. För öfrigt sade Mrs Österberg många vackra ord om den svenska kvinnan, som hon satte främst af alla,

"men svenskorna ha ett stort fel, att de skämma bort männen". Med några raska ord drar hon upp konturerna af den engelske mannen som familjemedlem. Hon talar om pappor borta i Indien, som tänka på, att deras flickor just på söndagsmorgon skola ha bref från dem. "Ni kunna icke tänka er, hur den engelske mannen

tänker för de sina". Och det kommer några satirer öfver en i Sverige ofta förekommande manlig benägenhet att i fruar och andra kvinnliga familjemedlemmar se något af tjänande systrar, som skola passa upp husets herrar. Det hela slutade med några ord om att "just då man anser, att svenskarna kunde vara de främsta i världen, så finner man somliga saker så retsamma".

Vi begifva oss till en af de stora gräsplanerna, där en afdelning af eleverna spelar "La Crosse", ett kanadensiskt spel. Ett antal kameror komma till synes och ett af resultaten är den här framställda gruppen af de svenska delegerade och suppleanter, som haft tillfälle deltaga i Kingsfieldfärden.

Men uppbrottets timme slår. Vi måste skiljas från vår värdinna, som med sin stora erfarenhet af förhållanden och människor och sin utpräglade originalitet har så mycket att säga, som är roligt att höra, om de två länder hon älskar. Denna gång är det vid parkgrindarna, som de 60 sända oss sin hälsning. En del ha klättrat upp på staketet, andra sitta på grindarna. Tillsammans bilda de en högst målerisk grupp. Och de hurra till afsked på svenska.

Jag minns icke, om vi försökte hurra tillbaka. Kanske förstumrades vi svenskor i känslan af vår fåtalighet och i medvetande om behöfligheten af massverkan, då man skall hurra. Men säkert är, att i våra hjärtan hurrade vi för

Kingsfield och för dess skaparinna, som på utländsk botten gjort det svenska namnet och det svenska arbetet känt och hedradt.

ANNA KLEMAN.

Fredrika-Bremer-Förbundet år 1908.

När Fredrika-Bremer-Förbundet lördagen den 22 maj höll sitt årsmöte på förbundets lokal i Stockholm, var det för det 24:de året af dess verksamhet, som redogörelse lämnades. Så länge är det redan som förbundet existerat; dess arbete har under denna långa tid omfattat allt flera kvinnliga intressesfärer, och på senare år har det genom de upprättade förbundskretsarnas verksamhet blifvit i stånd att på ett ännu mera aktuellt sätt än hvad förut varit möjligt verka landet rundt.

Bland de frågor förbundet under det gångna året med särskildt intresse följt, märkes främst den kvinnliga yrkesinspektionen. Förbundets styrelse har haft förmånen att genom några sina representanter få framföra sina synpunkter i saken inför den kungl. yrkesfarekommittén. De önskemål, som då hufvudsakligast framhöllas, voro nödvändigheten af kvinnliga yrkesinspektörer med en själfständig ställning och en tillfredsställande aflöning. På kommitténs egen önskan sammanfattades de framställda krafven i en skrifvelse, hvilken utmynnade i följande yrkande:

”På grund af hvad som ofvan anförts får Fredrika-Bremer-Förbundets styrelse vördsamt hemställa, att Kungl. Yrkesfarekommittén i sitt förslag till ny lag för yrkesinspektionen ville förorda, att kvinnliga yrkesinspektörer anställas med full ämbetsbefogenhet och en årlig lön af minst 3,000 kr. med rätt till ålderstillägg och pension, att för de första inspektörerna af detta slag någon ålderskompetens ej fastslås, att framdeles lämplig utbildningskurs för kvinnliga yrkesinspektörer anordnas samt att, om i första hand endast en kvinnlig yrkesinspektörsbefattning tillsattes, denna åtgärd anges vara af förberedande natur.”

Till ytterligare främjande af saken har förbundet verkställt en enquête bland utlandets kvinnliga yrkesinspektörer. Det på detta sätt insamlade materialet är nu under bearbetning och kommer att lämna värdefulla bidrag till belysning af den viktiga frågan.

Den kvinnliga nattarbetsfrågan var vid tiden för frågans behandling i riksdagen föremål för ifrig agitation från förbundets sida i syfte att hindra förbudets antagande. Förslaget föll äfven då. Som bekant har frågan emellertid i år åter upptagits samt godkänts af riksdagens båda kamrar.

Rösträttsfrågan har med största intresse följts af förbundet, och vid ordnandet af den upplysningsverksamhet, som rösträttsföreningarna igångsatt, har såväl förbundet i hufvudstaden som kretsarna på olika håll i landsorten aktivt deltagit.

Vid tiden för de kommunala valen i Stockholm sökte förbundet verka för ett lifligt deltagande från kvinnornas sida. I likhet med föregående år var under denna tid en

valbyrå anordnad i förbundets lokal, där upplysningar lämnades samt där de olika partiernas valsedlar, fullmaktsformulär, m. m. tillhandahölls.

Den under år 1907 påbörjade föreläsningsverksamheten i samband med folkskolornas i hufvudstaden föräldramöten har fortsatt, och för att kunna fullfölja denna verksamhet har förbundet ingått till Stockholms stadsfullmäktige med begäran om ett årligt anslag af 300 kr. för detta ändamål, hvilket också beviljats för år 1909.

Förbundet har med lifligt intresse följt olika kvinnliga kårers sträfvan för förbättrandet af sina villkor. Till bildandet af Föreningen af kvinnor i statens tjänst hade förbundet lämnat en verksam hjälp, hvarför äfven föreningen i en tacksamhetskrifvelse uttryckt sin varma erkänsla.

Ellen Fries bibliotek har liksom föregående år stått till den kvinnliga ungdomens förfogande. Upplysnings- och platsförmedlingsbyrån ha flitigt anlåtats.

Liksom föregående år har tidningen Hemtrefnad utgifvits af förbundet.

Förbundets *lagkommitté* och *sjukvårdskommitté* ha arbetat med sina speciella frågor. En broschyr med titeln ”Åktenskapsrättsverkningar enligt åtskilliga främmande länders lag” har utgifvits af lagkommittén. De där förekommande artiklarna ha tidigare publicerats i Dagny.

I afseende på sjuksköterskornas ekonomi må anföras, att lönerna för de fasta platserna nu äro c:a 200 kr. högre än vid Fredrika-Bremer-Förbundets sjuksköterskebyrås öppnande, samt att privatsköterskornas dagsarvode i samråd med Röda Korsets och Sophiahemmets direktioner från och med år 1908 höjts till 3 kr. Byråns föreståndarinna söker äfven att på alla sätt skaffa sjuksköterskorna de bästa möjliga arbets- och löneförhållanden.

Stipendieinstitutionens samtliga fonder uppgingo vid årets slut till kr. 280,525:82. Stipendier ha utbetalats med kr. 6,940, därjämte finnas beviljade stipendier å sammanlagt kr. 600 att utbetalas under 1909, då stipendiater vunnit tillträde till därmed afsedda kurser. Tillsvidare af donatorer betingade lifräntor ha utbetalats med kr. 3,550:75.

På anmodan af Fredrika-Bremer-Förbundets kretsstyrelse för Malmö och Lund med omnejd, höll institutionens sekreterare fröken M. Silow vid kretsmötet i Malmö den 21 april föredrag om stipendiesaken. Sedan intresset sålunda väckts, har senare en lokalkommitté med fru Anna Lewenhagen i Lund som ordförande bildats för att insamla medel till ökande af den kapitalinsats, som från Malmöhus län förut lämnats till Fredrika-Bremer-Förbundets allmänna stipendiefond. Liknande kommittéer äro för samma ändamål verksamma inom Stockholms, Södermanlands och Hal-

lands län; inom flera af Sveriges öfriga län förberedas dessutom dylika lokalkommittéer.

Då de inom länen pågående penninginsamlingarna ej vid årets slut voro avslutade, förekommer därom intet i stipendiefondernas revisionsberättelse för år 1908, men man har grundad anledning att tro, att ett synnerligen vackert resultat föreligger, hvilket i betydande mån kommer att öka de respektive länsafdelningarna i allmänna stipendiefonden.

Af förbundskretsarnas årsberättelser framgår att den lifligaste verksamhet varit rådande inom desamma. Den stora Malmö-Lundkretsen har ordnat det hufvudsakliga arbetet på olika kommittéer, såsom kommittéerna för fabriksarbeterskeupplysning, för ordnande af platsförmedling för kvinnor, för åtgärders vidtagande i bostadsfrågan, för ökning af Malmöhus läns stipendium, för utarbetande af förslag till en tidsenlig yrkes- och husmodersskola för länet, för åstadkommande af en samköpsförening. I samband med F. K. P. R. har kretsen anordnat sociala upplysningskurser. Dylika kurser, föredrag, diskussioner och möten m. m. känneteckna äfven de öfriga kretsarnas arbetsmetoder.

Det utförda arbetet under året har, som synes, varit af mångsidigt och omfattande slag såväl inom hufvudstaden som i de olika kretsarna samt lämnat ett särdeles godt och värdefullt resultat.

Kvinnokongressen i Kanada.

Den omfattande organisation, som kallar sig *International Council of Women* och som består af en sammanslutning af olika kvinnoföreningar i alla länder, samlas hvart femte år för öfverläggningar samt för att de skilda ländernas representanter må såväl under förhandlingar som genom personlig beröring känna det band stärkas, som utgör det sammanhållande i hela förbundets idé — solidaritetskänslan kvinnorna emellan öfver hela världen i deras sträfvan efter rättvisare och bättre förhållanden.

Denna gång hålles femårskongressen i från Sverige så aflägsna trakter som Toronto, Kanada. Icke dess mindre representeras vårt land därute genom Svenska kvinnornas Nationalförbund af sju delegerade. Som redan nämnts i denna tidning, utgöras de af doktorerna Alexandra Skoglund, Hedvig Malmström och Inez Laurell, Fredrika-Bremerförbundets byråföreståndarinna fil. kand. Axianne Thorstenson samt fröknarna Sigrid Ulrich, Ellen von Platen och Anna Lagerberg. Två af dessa delegerade resa på statsanslag, de öfriga genom mecenaters bemedling eller på egen bekostnad.

Mötesförhandlingarna komma att äga rum i Torontos universitetsbyggnad under senare hälften af juni. De delegerade väntas emellertid inträffa redan omkring den 11, då besök i Quebec och Montreal äro planerade. Därvarande lokalafdelningar af I. C. W. mottaga de delegerade på det mest gästfria sätt. Sevårdheter komma att tagas i

betraktande, möten och mottagningar anordnas. Bl. a. komma generalguvernören af Kanada och Countess Grey att gifva ett gardenparty för kongressmedlemmarna.

De egentliga mötesförhandlingarna i Toronto komma att äga rum fredag, lördag, måndag och tisdag, den 18, 19, 21 och 22 juni. Dock företrädas och efterföljas dessa af olika kommittéers möten, så att kongressen icke avslutas förrän sista dagarna af månaden. Af våra svenska delegerade kommer dr Laurell att redogöra för undervisningen i hygien och fysiologi i skolor, för striden mot tuberkulosen, för barnadödligheten och dess förekommande m. m. Dr Malmström talar om gymnastikundervisningen i skolorna, dr Skoglund om lagar för kvinnor och barn, fröknarna Thorstenson och Ulrich om det sociala arbetet och de yrken, till hvilka kvinnan i Sverige fått tillträde sedan föregående kongress; fröken Ellen von Platen om välgörenhetens ordnande och djurskyddet och särskildt om skyddet af de för jordbruket så viktiga småfåglarna. Fröken Clara Wahlström har skrivit ett föredrag om internationellt skydd för unga kvinnor, fröken Rogberg ett annat om nykterhetsarbetet, fröknarna Wahlström och Rogberg tillsammans om lika kraf på sedlighet för man och kvinna, hvilka alla föredrag äro afsedda att uppläsas vid kongressen.

Frågor som bl. a. från Sverige föreslagits till internationell behandling äro sjukvård, huslig ekonomi och internationellt fågelskydd.

Föredrag öfver den kvinnliga rösträttsrörelsen i Sverige komma att hållas af fröken Thorstenson och dr Skoglund.

President för I. C. W. är lady Ishbell Aberdeen, bekant för Dagnys läsare genom den artikel, hvilken meddelades i vår tidning i september förra året i anledning af den förberedande kongress, som under sommaren hållits i Genève. Hon är, som där nämndes, en idealisk ordförande, förstår att på ett särdeles lyckligt sätt samla och ena, där stridande meningar göra sig gällande, och hon är i hög grad representativ. Hennes man, earlen af Aberdeen, nuvarande vicekonungen af Irland, har tidigare varit generalguvernör i Kanada. Lady Aberdeen kan således till en viss grad känna sig hemma på kongressen i Toronto.

I centralstyrelsen för I. C. W. har Sverige under en följd af år representerats genom fru Anna Hierta-Retzius, hvilken fungerat som 2:dra vice president. Till den nuvarande kongressen har fru Hierta-Retzius emellertid anmält sitt utträde ur styrelsen, emedan hon anser, att dessa hedersplatser böra i tur och ordning beklädas af representanter för olika länder. De lära äfven vara mycket eftersträfvade, och vi kunna räkna det som en ära för vårt land att under så många år ha varit företrädt inom styrelsen.

Vid den nu blifvande kongressen äro 14 millioner kvinnor representerade genom 23 nationalförbund.

Sprid Dagny!

Kortbref från Köpenhamn.

Lika myllrande befolkadt som Langelinie ter sig en sommarsöndag, lika folktomt är det därute på Köpenhamns vackra strandpromenad en söckendag. Vi äro endast två om att beundra bildhuggare Bundgaards imponerande bronsfontän — "Gefion plöjer Sjælland från Sverige". Och dock är majdagen vacker, om än apriliskt nyckfull. Hvilket lif öfver dessa fyra obändiga oxar, ur hvilkas fnysande näsborrar vattnet står som en fin rök! Högt forsar och fräser det kring plogen, hårdt pressad af Gefions starka arm ned i det från Sverige hämtade granitblocket, under det nedanför henne retade vattumän spy och jättelika ormar piska vattnet. Det brusar och sjunger i detta verk om den oböjliga viljekraft, tack vare hvilken dess för nitton år sedan så godt som okände skapare — en enkel bondson från Jylland — sedan han med denna grupp då eröfrat ett första pris, huggit sig fram med hammare och mejsel såväl genom lifvets hårda verklighet som i bokstaflig mening genom granit. Han har nämligen bl. a. med duktigt utförd granitskulptur nedlagt stor förtjänst vid smyckandet af Nyrops ståtliga rådhus. Af okänd anledning har emellertid hans Gefion först för något år sedan kommit till utförande, och det härute, där hon under veckans sex dagar står tämligen lämnad åt sig själf. Detta gör att denna storslagna vattenkonst ännu är mindre känd än den förtjänar — — —

Dock nu dragas våra blickar därifrån oemotståndligt utåt den blånande segelleden med de många passerande farkosterna af alla slag. Just nu glider Sundsbåten, Gefions namne, från Malmö in i hamnen, mött af en Halmstadsångare på utgående. De blågula färgerna vifta gladt åt hvarandra, medan danska kronoflaggan förnämligt smäller från masten på en spökgrå pansarbåt. Bakom den såga fortens hotande kanonmyningar ifrån, att vi befinna oss vid inloppet till Kongens By. Himlen tornar upp blågrå, gigantiska moln och antager därvid den mjukaste gröna färgskiftning. Måsar med glänsande hvita vingar kretsa däröfver. En blixtrifver sönder det tunga blå molnet, en åskskräll, och nu ger en fin hagelskur åt de matta färgerna öfver haf och himmel en glans som af porslin. "Just som det kungliga danska porslinet", anmärker mitt sällskap. Och verkligen, det är den mest träffande likhet.

Blått, grönt, hvitt samt en dragning åt lila eller rosa i mjukaste nyanser, åstadkommet af guldfärg — med dessa få medel framtrolla konstnärerna därute på porslinsfabriken de oändligt varierade, tjugusande alster vi ha tillfälle att dagligen beundra i dess utställningsfönster på Vimmelskaftet. Hvilka förstudier ute i naturen, hvilken skärpt iakttagelseförmåga och högt uppdrifven teknisk färdighet ha icke erfordrats för att komma till så glänsande resultat. Genom en väns bemedling har det förunnats oss en titt in i fabriken ateljéer. Först den rymliga, soliga, med krukväxter smyckade sal, där trenne konstnärinnor utföra sina unika skapelser under tåligt, minutiöst arbete på det porösa, före bränningen ytterst bräckliga godset. Helt lätt låter det bryta sig mellan fingrarna och likväl åstadkommer man därpå beundransvärda konstverk med skulpterad, genombruten kant.

Invid damernas ha de manliga konstnärerna sin ateljé. Förbi de stora ugnar, som skola uppsluka alla dessa konstens och flitens produkter för att i sinom tid åter utspya dem i förklarad gestalt, förbi de staplar af brända eller obrända lerkapslar, som vid bränningen skola skyddande omsluta dyrbara vaser och fat eller de så omtyckta djurfigurerna för att kanske ofta återge dem vanställda och fördärfvade, föras vi därpå till de verkstäder, där idel unga damer efter förebilder dekorera alla dessa plattor, vaser, serviser och föremål som förekomma i dussinvis, men hvartill erfordras icke mindre teknisk färdighet och stadig hand. Intressant är att iakttaga hur de mjuka färgtonerna med en liten apparat duschas öfver ytan samt hur radérknifven sedan kommer till användning för att dämpa eller för att få fram glansdagarna. Färdig för bränning ter sig den blå färgen som matt blåelse. Här arbetas bland så mycket annat på en myckenhet olika minnesplattor: en med anledning af prins Haralds bröllop, en Aarhus' utställningsplatta — en silhuett af staden med en vacker segelbåt i förgrunden — samt jultallriken 1909 — ett vinterlandskap med en kyrka och granris med kottar — — — Men tyst, vi få väl icke förråda hemligheterna, innan de ännu gått igenom sitt eldprof. I skåpen rundtomkring stå de färdigbrända alstren i frestande mängd, isynnerhet i djurateljén, där det ser ut som i Noaks ark. Kattor och hundar, kaniner, fåglar och fiskar, rytande isbjörnar och gäspande flodhästar m. m. stå här sida om sida i fredlig harmoni. Den som ändå vore ägare af en enda liten hylla, så många vänner och bekanta som då kunde lyckliggöras! Det är inga små summor dessa enkla små "äkta" hundvalpar representera, och dessa påskägg, som ligga i tjogvis på hyllorna, gör man klokt i att köpa per styck. För att nu icke tala om de som verkliga landskaps- taflor dekorerade och signerade praktvaserna och faten à 400 eller 500 kr. per styck, hvilka mestadels gå till Paris.

Det var nu endast en bråkdel af den stora fabriken vi fingo göra en flyktig bekantskap med, men just denna del intresserade oss lifligt för det bruk man där gjorde af kvinnlig arbetskraft och konstfärdighet. Två och två sutto de, bord vid bord utefter de långa smala gallerier, som utgöra verkstäderna, och alla dessa unga kvinnor sågo belättna och glada ut. Det måste vara ett yrke som särskildt väl ägnar sig för kvinnor. Men därtill erfordras förutom säker hand och säkert öga god smak och ett visst konstnärsgry. Icke så få af dessa porslinsmålarinnor äro också efter hvad man berättar oss konstnärer och ha gjort själfständiga studier, dock är steget ännu långt mellan dem och de få utvalda som med sina geniala skapelser år från år öka den kungliga danska porslinsfabrikens anseende långt utom landets gränser. En porslinspjäs stor eller liten, märkt med de tre blå strömmarna, är städse en fröjd för ögat, och med sina "blöde" linjer och diskreta färger minner den alltid — hur långt söderut den än påträffas — om att "der er et yndigt Land ved salten Østerstrand", som utmärker sig för samma mjuka linjer och färgtoner öfver land, himmel och haf.

ST. GRAVE.

DRICK CIDRIL!

AKTIEBOLAGET CIDRIL
— I GEFLE —

Bästa alkoholfria äppledryck. — Absolut ren naturprodukt.

Telegramadr. "CIDRIL". Tel. 1899, 1898

Kamma Rahbek.

En kvinnoprofil.

(Forts. fr. föreg. nummer.)

Lifvet, som delar ljus och skugga åt enhvar, lade emellertid med tiden sin dämpande hand också öfver en Kammars ljusa sinne. Redan länge hade hon på afstånd lyssnat till de napoleonska kanonernas dunder, och genom Mynsters ofta politiserande bref var hon ganska väl inne i förhållandena. Dock anade hon väl knappast, att det snart skulle braka löst bokstafligen öfver hennes hufvud. År 1807 såg hon sig nödsakad att i all hast lämna sitt älskade hem i engelsmännens våld, medan hon själf sökte skydd inne i staden i sin fars hus. Det var att komma ur askan i elden, ty under den förfärliga bombardemangsnatten sprang en bomb i detta hus, hvilket tillika med de flesta i gatan påföljande dag lades i grus och spillror. Modig för egen del, bäfvade Kamma för sin Rahbek, hvilken som befäl tjänstgjorde vid studentkåren. Efter ett par månaders lif på krigsfot kunde dock Bakkehusparet åter taga sitt hem i besittning, där allt befanns i tämligen orubbadt skick. Dock allt var icke som förr. Under dessa ödesdigra dagar såväl som under de följande för hennes land förlustbringande åren vaknade hos Kamma, som så ofta skämtat öfver sitt "dispatriotiska", sitt "odanska" sinnelag, den endast slumrande fosterlandskänslan, och hon ropade eldigt på krig, när fred var landets enda sträfvan.

Till dessa yttre omhvälfningar sällade sig nu ock för Kamma en med åren ständigt tilltagande ohälsa. Ännu två år före hennes död kan likväl en person, som åtnjutit en timmes samtal med henne, häpen öfver hennes liflighet, utbrista: "hon är ett under af en kvinna! hon är en "Liebling der Gottheit" — åtminstone finns det inga onda "Götter" i henne och hvarken någon lärdoms- eller högfärdsdjäfvul. . ." detta med anspelan på det samtalsämne de haft.

"Jeg kender faa som jeg i Aand og Dannelse kan sætte ved Siden af Dem," skrifver en vän. Men det var just Kammars stora sida, att hon oaktadt all sin beläsenhet och kunskapsrikedom aldrig gjorde intryck af "en lärd i stubb". Hvad som gjorde det till en sann vederkvickelse för alla dessa på ett eller annat sätt bemärkta män att utbyta tankar med henne var helt och hållet hennes väsens "Ynde" och hennes "hjärtas rikedom".

Tack vare detta alltid öfverfulla och gifvande hjärta blef hon för en så sönderrifven och misströstande själ som Chr. Molbech hans "goda genius och hans skyddsande", hvilket han aldrig tröttnar att upprepa. Det är hon som återgifvit honom den lifsglädje han i många år saknat, och han kallar hennes bref härliga, emedan — "Deres Aand udtaler sig i dem og intet af dem savner *det* som kun Deres Hierte kan skrive og som gjør dem til det kiæreste jeg i Verden kan eje. . ."

Än mildt, än strängt förmanande skrifver hon till denne vän, som hon icke är ense med sig själf om hon skall utkora till sin broder eller till sin son. Än går hon till rätta med hans svärmod: — "De fleste Sorger ere *ugudelige*.

Dette er vistnok et haardt Udtryk, men desværre dog sikkert det rette, thi *med* Gud bære vi enhver Sorg let, og *uden* Ham er enhver Byrde os for tung. Man vil ikke kaste sin Sorg paa Gud, ikke søge Kraften der hvor den ene er at finde, men derfor er det heller intet Under at de Fleste sørge som de der have intet Haab. . ."

En annan gång "deklamerar" hon — som hon uttrycker sig — om lyckan: "Der er noget i denne Verden man kalder Lykke, hvilket om jeg end ikke. . . vil antage det for en Chimære, dog altid har været mig en højst ligegyldig Sag, hvad min egen Person angaar, selv paa de Tider, da det smilte mig imøde paa næsten alle mine Veje. Jeg har aldrig kunnet lære at betragte det som *Løn*, og saa jeg end stundom at det bragte Glæde der, hvor det blef nydt med Taknemlighed — hvor langt oftere saa jeg dog ikke at det dyssede de svage Sjæle i Søvn og hindrede de stærke i enhver Bestræbelse? Og aldrig har jeg for mig selv, aldrig har jeg eller vil jeg for nogen, der i Hjertet er mig kiær, bede Gud om Lykke — men heller om det højmodige Sind, der lærer Mennesket at kunne undvære den. . ."

"Jeg beregner vistnok ikke den jordiske Lyksalighed efter Summen af den *Lyst* man nyder, men tror at *Smerte* hører med dertil. . ."

Till sin vän Mynster skref hon några år tidigare i samma ämne: "Jeg har takket Gud lige saa meget for de Sorger og Bekymringer som for de utallige Glæder jeg har modtaget af hans Faderhaand. . . jeg har altid i Glæde og i Sorg bevaret et temmelig religiöst Sind og stræbt at frygte og at elske Gud — skjönt jeg til visse Tider har frygtet Ham *for meget* og elsket Ham *for lidet*. *Uden* Ham har jeg aldrig levet og vil aldrig kunne leve, og jeg har det Haab at Han ikke kan forskyde et Hjerte som tidlig har sluttet sig til Ham."

Sedan pastor Mynster från landet förflyttats till Köpenhamn, blef den jämna veckobrevväxlingen dem emellan, som varit dem båda till så stor glädje, alltmåra sporadisk. Men söndagligen for nu den stationära fru Rahbek in till staden för att icke försumma vännens predikan. Det blef då istället till Molbech ute på Christianshavn den goda Stine i två års tid beforderade många "honnelige" (= kärleksfulla, goda) ord i ungefär 300 bref*, förutom trädgårdens alster: härliga bär, rosor och sällsynta blommor från "Molbechs egen rabatt". Men efter ett missförstånd, tydligen härrörande af den manlige vännens brist på uppriktighet mot den trofasta väninna, som alltid var själfva öppenheten, emedan hon "aldrig kunde vara något halft", tynar äfven denna lifliga korrespondans bort med den vemodiga reflexionen från Kammars sida: — "vi have begge

* Ett urval af dem har för ett tjugotal år sedan offentliggjorts af Molbechs son, författaren af det bekanta skådespelet "Ambrosius".

tabt hvad vi *aldrig* kunne finde igjen — den gjensidige *Tillid*, uden hvilken intet sandt Venskab kan bestaa . . .“

Från Molbechs sida är slutackordet lika vemodigt, men utan bitterhet: „Andre Tider vil komme, meget vil omskiftes . . . men evig og uforanderlig vil den Aand blive mig fra hvem saa mange herlige Ord flød til mig og mit Hjerte, og den vil aldrig blive dette mindre hellig, aldrig mindre kjær og elskeværdig, aldrig i dens inderste og sandeste Væsen vise sig for mig i en anden Skikkelse end den, jeg har modtaget i min Sjæl for der at bevare den til min sidste Time.“

Kort förut hade Kamma gifvit så att säga slutsumman af sin lifserfarenhet i följande rader: „Jeg troer vist, at der gives Mennesker og maaske ikke endda saa faa — der hverken *kunne* eller *skulle* blive *hjemme* her paa Jorden, og jeg kan umuelig betvivle at jeg hörer iblandt disses Tal, ligesom jeg heller ikke kan betvivle, at dette forskjellige Forhold föder forskjellige Pligter, og at det hos den ene Del kommer mere an paa hvad de *ere* som hos den Anden hvad de *udrette* i Verden.“

Hon, som tydligen var så förtrolig med dödstanken, erkänner dock att hon en gång blef skrämnd, då „den gode vän, hvilkens namn hon icke vill nämna“, en aftonstund kom „litet innanför dörren“ till henne, just när hon var alldeles ensam hemma. Hon botade sig med att dricka vatten och läsa de 11 första kapitlen af Joh. ev., och hon ironiserar en smula bittert öfver sin skrämsel som inte är annat än otro — „skjönt jag ellers er et temmeligt gude- ligt Menneske“. När „den gode vännen“ långt senare åter på allvar trädde henne helt nära, hade hon den tillfredsställelsen att få somna i „sin gamle Rahbeks“ armar, säkerligen med den känsla hon länge hyst — „det er visse- lig godt at dø, naar man kan dø godt.“

Kamma Rahbek, som i sin egen tanke ingenting ut- rättat i verlden, hade istället varit så mycket för så många, att Ingemann säkert gaf uttryck åt ett helt släktes saknad, när han efter hennes död utbrast: „Det er mig, som alle Danmarks yngre Digttere har tabt *en Moder*.“

SIGRID PLATEN.

En 10-årsfest.

I dagarna firar föreningen Martha i Finland tio-årsmin- net af föreningens stiftande. Under en tid af djupt politiskt betryck, då de österifrån kommande ovädersmol- nen skockade sig tätast öfver landet — på våren år 1899 — uppstod hos en grupp allmänt in- tresserade och vakna kvinnor tanken på att åstadkomma en sammanslutning mellan kvinnor ur olika samhällsklasser till gemensamt arbete för höjandet af bildningen i landet, särskildt i och genom hemmen. Bildning och kun- skap skulle blifva landets säkraste värn mot det råa förtrycket. Detta var vid denna tid alla fosterlandsvänners lösen. Bildning och kunskap skulle spridas till kvinnorna och genom dem tränga in i hvarje hem. Med varmaste in- tresse omfattades denna idé i olika delar af landet, och inom kort var den nya föreningen organiserad. Offer- villigheten var stor och tog sig uttryck såväl i frivilligt arbete som i rikliga penninggåfvor. Föreningens första cen- tralstyrelse utgjordes af initiativtaga- rinnorna. Ordförande var skolföre- ståndarinnan Lucina Hagman, sekreterare fröken Annie Furu- hjelm, skattmästare fru Sofie Rein. En sällspordt liflig verksamhet utvecklades. I samråd med centralstyrelsen organiserade föreningens ombud å olika orter den lokala verksamheten. Emissarier utsändes kring bygderna för att genom besök i hemmen verka för föreningens idéer. Inseende värdet för all samhällsutveckling af en sund

ekonomisk bas, har föreningen särskildt vinnlagt sig om att äfven i sådant afseende stå stödjande och bistående vid sina medlemmars sida. Praktiska kurser i matlagning och inläggning, i trädgårds- och hönsskötsel samt i hand- arbete ha anordnats. Andelslag ha bildats för försäljning af ägg, smör m. m. Att dessa föreningens bemö- danden för ökande af det ekonomiska välståndet rönt erkännande i vida kret- sar — därom vittna de anseliga un- derstöd, som under senare år tilldelats densamma såväl ur statsmedel som af K. Finska Hushållningssällskapet samt särskilda landtbrukssällskap och landt- mannagillen.

Fröken LUCINA HAGMAN.
Marthaföreningens första ordförande.

Under det decenium, som förgått sedan Marthas stiftande, har Finlands politiska himmel ömsom ljusnat, ömsom mörknat, men den lifskraftiga och väc- kande idé, som låg till grund för före- ningens bildande, har ständigt trängt längre. Mer och mer har kretsen vid- gats och i närvarande stund räknar föreningen mer än hundra filialer spridda öfver större delen af landet. Förenin- gens tidskrift, „Husmodern“ (Emäntälehti), utgår för när- varande i cirka 4,500 exemplar, och lättfattliga skrifter angä- ende hemmets och barnens vård, kokkonst, hönsskötsel m. m. ha under de tio åren utgått i omkring 180,000 exemplar. Under de senaste åren ha talrika s. k. Marthadagar med omväxlande program och värdefulla föredrag föran- staltats å olika orter.

Sedan fröken Hagman under hösten 1900 lämnat ordförandeposten, efterträddes hon af fröken Cely Meche- lin, som kvarstod till år 1902; under år 1902 och ända till hösten 1903 var lärarinnan fröken Sofia Streng före- ningens ordförande; hon efterträddes af fru Lilly Krogius till årsmötet år 1904, då fru Fanny Hult, föreningens nuvarande ordförande, utsågs härtill.

I och för tioårsfesten ha särskilda Marthasånger för- fattats och en stämmingsfull prolog skrivits, allt af för för- bundet intresserade damer. Centralstyrelsen har till alla filialer utsändt en "Hälsning", innehållande en kort öfver- sikt af arbetet under det gångna decenniet.

Det är att hoppas, att den hängifvenhet för föreningens syften, som hitintills utgjort den drivande kraften där- inom, allt framgent må fortleva oförminskad och att det vidtöfgrenade och mångskiftande arbete, som utföres af Marthaföreningen, må fortgå under enig sträfvan mot det gemensamma målet.

A. L.

Litteratur.

Celie Celsing: Marie-Louise Ulfklos lefnads- saga. Hugo Gebers förlag, Stockholm. 1909.

Författarinnan, fru Celsing född Montgomery, har här med mycken kärlek och förståelse samt med inte mindre sakkännedom om allt som rör våra mödrars och mormöd- rars tid gifvit en kulturskildring från förra århundradet. "Marie-Louise Ulfklos lefnadssaga" omfattar tiden från 1826 till 1880-talet och berättar fyra generationers historia.

Hufvudfiguren är ingen karaktär eller personlighet, knappast en individ, utan en generaliserad typ från den tid hon representerar. Vare sig hon är tecknad efter en viss, verklig modell eller ej, så är hon en syntes af sin tids och sin klass' kvinnor. Hennes person är föga kom- plicerad: en lokalprodukt, hvars hela värld består af den herrgård där hon vuxit upp och den herrgård där hon lefvat som gift. Hon är det omedvetna och viljelösa resul- tatet af familjetraditioner, organiskt framvuxen ur den miljö hon tillhör, en natur som därför utan några som helst tankar och frågor från början anpassar sig för denna miljö.

Vid 17 år bortgiftes hon, ett okunnigt och oerfaret barn, med den 20 år äldre baron Ulfklo, som bakom sig har en brokigt skiftande och stormig tillvaro, så motsatt hen- nes egen som möjligt. Han ger henne vraket af sitt lif och hon ger honom sin ungdom och sitt hjärta. Älskar hon honom? Naturligtvis, en kvinna skall väl alltid älska den hon blir gift med. Först när hon senare hör sin mans gamla ogifta faster berätta om sin ungdomskärlek, vaknar i Marie-Louises oreflekterade känslolif en dunkel saknad af något som hon aldrig fått känna.

Men åren gå, på Ulfshammar ser hon inga män- niskor, och intet händer. Hon fordrar heller ingenting af lifvet, och hennes tyst undergifna lidande. — ty lyck- lig blir hon ej — tar sig endast uttryck i tårar. Hon får tre barn, och äldste sonen växer upp till en misslyc-

kad existens, som vållar föräldrarna sorg och ruinerar familjen. Han utgör den egentliga tragiken i Marie-Lou- ses lif. Hon gråter, spar och förlåter.

Mot slutet af sin enformiga lefnad ser hon sig för- satt in i en underlig tid. Järnvägar ha byggts och de oöfvervinneliga afstånden försvunnit, posten bringar män- niskorna i allt närmare kontakt med hvarandra och ytter- världen, begreppen vidgas, själfva tiden skyndar på sin gång och mycket som sofvit vaknar vid bullret och brådskan. De nya samfärdsmedlen ha bragt med sig en brådstörtad öfvergång mellan "gamla tiden" och "nya tiden". Lika oreflekteradt som Marie-Louise från början fogat sig i de gamla formerna och vuxit fast i dem, med lika oreflekte- rad fasa ser hon nu de nya i antågande. Hon förstår dem ej, kan ej anpassa sig för dem, lika litet som ett petrifikat kan inpassas i spåret efter ett annorlunda for- madt sådant.

Den gamla potpourri-luften har vädrats bort ur Ulfsham- mars gemak. Hennes yngre son Karl Ulf vill utnyttja fideikommissets resurser och med alla medel söka få egen- domen inbringande. "Den förnåma tystnaden kring det gamla herresätet, hvilken tystnad varit så ljuflig för Marie- Louises trötta själ, stördes af sågklingors hvinande och arbetares støj". Barn och tjänstfolk börja tänka själfva, gamla band börja lossna. Hennes sondotter, som hon själf uppfostrat, reser till Paris, blir sångerska och upp- träder på Grand Opéra

Det blir för mycket för Marie-Louise Ulfklo, och hon orkar ej gå mera till mötes. Så lägger hon sig ner och somnar bort från alltsammans. Visserligen ha de for- mer, hvari hennes eget lif förflutit, gjort detta enformigt och glädjelöst, men icke desto mindre kan hon ej uthärda tanken på att de skola vika för andra.

Stilen i boken, gammaldags och litet omständlig, smäl- ter väl samman med innehållet, och detaljerna äro om- sorgsfullt utarbetade i sin tids- och lokalfärg.

TYRA KLEEN.

Annonsförmedlare,

pålitliga och välrekommenderade,

önskas för Dagny såväl i landsor-

ten som huvudstaden. Anmälan å

DAGNYS EXPEDITION,
Mästersamuelsgatan 51, Stockholm.

Södra Sveriges Förening för Sjuksköterskehem.

Södra Sveriges Sjuksköterskehem i Lund har utsändt sin årsberättelse för 1908. Af denna framgår att elevantalet varit 29, däraf 15 första års elever och 14 andra års. De teoretiska kurserna äro förlagda till Lund och Malmö och den praktiska tjänstgöringen dels till de stora sjukhusen i dessa städer, dels till Epidemisjukhuset i Stockholm och Hospitalet i Lund.

Den 31 mars 1908 antogos till sköterskor i Hemmet 12 elever, hvilka då genomgått två-årig kurs, 9 på egen bekostnad, 3 på Malmöhus läns landstings bekostnad. Af dessa erhöles 7 genast plats på sjukhus. Innan de sistnämnda tillträdde sina fasta platser, hade de i privat sjukvård intjänat åt Hemmet kr. 668: 90 mot en under samma tid från Hemmet uppburen aflöning af tillsammans kr. 583: 33.

Den 1 april 1908 funnos dels 14 elever, hvaraf 3 s. k. landstingselever, hvilka börjat sin kurs $\frac{1}{4}$ 1907, af dessa har en afbrutit kursen, dels 15 elever, hvaraf äfvenledes 3 landstingselever, hvilka antagits att börja kursen samma dag. 3 af dessa ha dock senare under året äfven afbrutit kursen.

I regel antages någon eller några öfver det fastställda antalet 12 till hvarje årskurs, då erfarenheten lärt, att en och annan som synes bryter kursen.

31 sköterskor ha under året varit inskrifna i platsanskaffningsbyrån: af dessa ha 10 erhållit fasta platser och ha tillsammans tjänstgjort, dels som vikarier och dels i privat sjukvård under sammanlagt 5,618 dygn. Hemmets inom Hemmet boende egna sköterskor ha tjänstgjort 351 dygn, och de utanför Hemmet boende 1,326 dygn. Hemmet har på så sätt förmedlat privat sjukvård under 7,295 dygn, d. v. s. i genomsnitt haft 20 sköterskor i ständig tjänstgöring i den privata sjukvården (mot 18 under år 1907).

Ständiga medlemmar i föreningen voro vid årets slut 80 och årsmedlemmar 304.

Koloniträdgårdar.

Städernas jordbruksfråga.

Under ofvanstående rubriker har i tidningen Trädgården fröken Anna Lindhagen, koloniträdgårdarnas i Sverige skaparinna, haft en artikel, där hon klart och sakrikt redogör för hvad som fordras för en välordnad koloniträdgårds anläggning samt framhåller den nytta och glädje innehafvaren kan ha af densamma.

Därefter behandlar hon lusthusfrågan och byggnadsstilen. De små hus, som kolonisterna tillåtas att uppföra på sina jordlotter, utmärka sig tyvärr icke för någon arkitektonisk skönhet, och fröken L. framhåller i detalj hvad som vid byggandet af lusthuset bör iakttagas och hvad som icke

får ifrågakomma. Som mönster för koloniträdgårdshyddor meddelas ritningar — mestadels till dubbelhus — utförda för Föreningens koloniträdgårdar i Stockholm af arkitekterna E. Nielsen och R. Östberg.

Artikeln förtjänar att läsas och kan anskaffas i lösnummer af tidningen Trädgården; för dem som på ett eller annat sätt ha att direkt göra med koloniträdgårdarna kan den rekvireras i separataftryck från fröken Anna Lindhagen, Floragatan 15, Stockholm.

Notiser.

Kompetensvärdet af afgangsbetyg från högre flickskolor.

I anledning af framställningar från åtskilliga högre flickskolor samt centralstyrelsen för Flick- och samskoleföreningen har K. M:t efter att i ärendet ha hört läroverksöfverstyrelsen, generalpoststyrelsen, postsparbanksstyrelsen och järnvägsstyrelsen medgifvit, att under en tid af fem år, räknadt från och med läsåret 1908—09, godkänd afgangsexamen från nämnda flickskolor och samskolor skall medföra de rättigheter och förmåner, som ifråga om afgangsexamen från statens normalskola för flickor i Stockholm äro stadgade, under villkor att skolorna fortfarande förestås af de i K. M:ts utslag namngifna föreståndare och föreståndarinnor, hvilka hittills ådagalagt sin kompetens att leda en skola, som i och med den nya förordningen får rätt att från högsta klassen dimittera lärjungar direkt till rikets lägre tjänsteverk.

Som ytterligare villkor för denna förmåns åtnjutande har föreskrifvits, att en hvar af skolorna skall stå under inseeende af öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk samt den inspektor, som af denna myndighet för hvarje skola förordnas. Dessutom ha föreskrifter lämnats om de uppgifter och redogörelser, som skolorna skola insända till vederbörande myndigheter.

Fredrika-Bremer-Förbundets Stipendieinstitution.

Genom ordföranden för lokalkommittén i Stockholms län landshöfdingskan fru Ellen Isberg har till länsafdelningen i Förbundets Allmänna Stipendiefond öfverlämnats af kommitterade å skilda orter inom länet insamlade stipendiemedel uppgående till ett sammanlagt belopp af kr. 7,876: 16.

Till Göteborgs och Bohusläns afdelning af samma fond har genom lokalkommitténs ordförande i Göteborg biskopinnan Elisabeth Rodhe öfverlämnats en af "onämnd" skänkt testamentarisk gåfva å 2,000 kr. jämte därå upplupen ränta beräknad från testators dödsdag.

Röda korsets kvinnoförening i Stockholm har nu fastställt och till sina lokalföreningar i landsorten utsändt programmet för det möte, som skall hållas i hufvudstaden den 11 och 12 juni.

Första mötesdagen samlas mötesdeltagarna i Järnkontorets stora sal kl. 11 f. m. Föredrag om hufvuddragen af svenska Röda korsets uppgifter och verksamhet i fred och krig samt diskussion upptaga tiden till omkring kl. 3 e. m. På aftonen kl. 7 är fest på Höganloft på Skansen. Kvinnoföreningens medlemmar i Stockholm och landsorten äga rätt att efter anmälan t. o. m. måndagen den 7 juni, hos fru Anna von Sydow, Riks Österskär 7, eller skriftligen, adress Fredsgatan 4, deltaga i f. m:s möte och i festen på Skansen, hvartill förut antecknade biljetter

kunna lösas till 3 kr. på Järnkontoret mötesdagen 11—3. Andra dagen anordnas enskildt möte för delegerade från landsorten, centralstyrelsens medlemmar och gruppforeständerinnorna i Röda korsets hem, Kammakaregatan 66, där kvinnoföreningens förråd och sjuksköterskehemmets lokaler beses samt föredrag med diskussion hålles om Röda korsets kvinnoförenings verksamhet.

Det tionde nordiska skolmötet. Vid det nionde nordiska skolmötet i Köpenhamn 1905 erhöill den svenska bestyrelsen för detta möte i uppdrag att vidtaga de åtgärder, som vore behöfliga för bildandet af en svensk bestyrelse för det tionde nordiska skolmötet, hvilket beslöts skola hållas i Stockholm sommaren 1910.

Detta uppdrag är nu fullgjordt, och samtliga de förningar eller föreningsstyrelser, hvilka blifvit anmodade att utse representanter i den blifvande bestyrelsen, ha förrättat sina val, och de sålunda utsedda bestyrelseledamöterna ha sammanträdt i Stockholm för val af 6 kommunala representanter i bestyrelsen.

Efter detta val utgöres nu bestyrelsen af 36 personer. De kvinnliga medlemmarna utgöres af småskollärarynna fru Stina Hedberg, Ulriksdal och seminarieföreständarynna fru Carolina Persson, Malmköping, valda af Centralstyrelsen för Sveriges allmänna folkskolläreförening; folkskollärarynna Augusta Hellberg, Gerda Nystedt och Sigrid Sjöberg; samtliga i Stockholm, valda af Stockholms folkskolläreförening; föreständarynna Gerda von Friesen, Djursholm, Thyra Kullgren, Göteborg, Gerda Martin, Falun, och Anna Rönström, Lund, samt lärarynna Sofia Tham, Stockholm, valda af Centralstyrelsen för Flick- och Samskoleföreningen.

Helsingborgs skolresebyrå inbjuder till besök i den vid sundet vackert belägna handelsstaden, som för deltagare i skolresor har att uppvisa sevärdheter af såväl gammalt som nytt, vida utsikter öfver länd och haf, industriella etablissemang m. m. Helsingborgs närmaste omgifningar äro som bekant rika på karaktäristiska egendoligheter och sevärdheter, såsom Kullaberg med dess underliga klippor och klyftor samt hänförande utsikter, det natursköna Skärälid, den märkliga, vackra och mångbesjungna Odensjön, de i rik och leende växtlighet belägna Sofiero och Kulla Gunnarstorp och de likaledes af yppig grönska omkransade hälsobrunnarna Hälsan och Ramlösa. Flera små idylliska fisklägen inbjuda till besök, och tillfälle till noggrannare beseende af arbetet vid närbelägna gruforter och pappersbruk förefinnes. Bekväma förbindelser med Danmark medelst ångfärja och båtar erbjuda sig.

Vistelsen i Helsingborg behöfver ej bli dyr. Byråns prospekt, som innehåller erforderliga upplysningar om skolresor till Helsingborg och dess omnejd, erhålles på begäran, och förfrågningar besvaras, om de i god tid göras, af byråns föreståndare, adress Tågagatan 5 A, Helsingborg.

Benninge Hemskola börjar årets andra kurs den 20 juli, liksom den föregående omfattande en tid af 5 månader. De ämnen hvari undervisning meddelas äro: Enkel matlagning, bakning, slakt, tvätt och strykning, städning, enkel trädgårdsskötsel, enkel klädningssöm, linnesöm och enkel väfning. Äfven meddelas föreläsningar i barnavård, hälsolära m. m.

Priset för lärjunge, som bor i skolan, är 75 kr., för dem som ej bo där 35 kr. pr månad. Dessa senare erhålla utom undervisningen äfven middag samt två mellanmål.

Skolan är belägen cirka 15 minuters väg från Strängnäs.

Prospekt och upplysningar erhållas från föreständarynna fröken Eva Sack, Benninge, Strängnäs.

Föreningsmeddelanden.

Uppsala F. K. P. R. hade den 27 maj anordnat ett samkväm på Grindstugan för att hälsa sin ordförande, fru Ellen Hagen, välkommen åter från Londonkongressen. Efter den animerade supén redogjorde fru Hagen för kongressdagarna. Det intressanta och liffulla föredraget hälsades med lifligt bifall. Rösträttslitteratur och fotografier hade medförts, hvilka med intresse studerades och beskådades.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4: 50 för $\frac{1}{1}$, 2: 50 för $\frac{1}{2}$ och 1: 25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen:* Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller:* Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

Våra ärade läsare
uppmannas vördsamt att ifrigt verka för
DAGNYS spridning genom värfvande af
nya prenumeranter.

Fem praktiga äfventyrsböcker för barn och ungdom.

Tsarens kurir. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter Jules Verne af Alfred Smedberg. 352 sidor med 47 illustrationer af Karl Aspelin. Karttonnerad. Pris 75 öre.

Parzival. En riddarsaga från medeltiden. Bearbetning af Hugo Gyllander. 259 sidor. Med 45 illustrationer af Ingeborg Uddén. Karttonnerad. Pris 75 öre.

Sagogrottan i Sagoskogen. En samling sagor af Harald Östenson. 303 sid., 50 illustrationer. Karttonnerad. Pris 75 öre.

Den hemlighetsfulla ön. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter Jules Verne af Alfred Smedberg. 312 sidor, 44 illustrationer af Brita Ellström. Karttonnerad. Pris 75 öre.

Hjälten bland hjältar skildrade för barn och ungdom af Marie Louise Gagner, 304 sidor, 33 illustrationer af Edv. Berggren. Karttonnerad. Pris 75 öre.

Erhålls i hvarje bokhandel eller direkt från

Folkskolans Barntidnings Förlag, Stockholm. (Stina Quint.)

Värmlands EDA

VATTENKURANSTALT och JÄRNKÄLLA.

Säsong: 10 Juni—30 Aug. Beläget 6 km. från Charlottenbergs järnvägsstation i en af Värmlands vackraste bergs- och skogstrakter med utsikt öfver älf och sjö.

Förträffliga gyttjebad, tvåmassage-, tallbarr-, kolsyre- och saltbad. Särdeles gynnsamt belägen plats för sol- och sandbad. Sjukgymnastik och massage. Godt bord. Rum fr. 1 krona till högre pris. Mat 2:50 kr. pr dag. Prospekt och närmare upplysningar erhållas af Doktor Gustaf Grill. Adress: Värmlands Eda, Charlottenberg.

Husmodersskolan i Karlstad

börjar sin femte lärokurs d. 24 aug. 1909.

Undervisning meddelas i födoämneslära, hälsolära, matlagning, konservering, sjukvård, sömnad m. m.

Elever kunna erhålla hel inackordering inom skolan.

Ref.: Landshöfdingskan Fru Emma Dyrssen, Fröken Ida Norrby, Förest. vid Fackskolan för Huslig Ekonomi i Uppsala m. fl. Prospekt på begäran. Tel. 812.

Nancy Enwall, Föreståndarinna.

Obs.! En konserverings- och fruktanvändningskurs tager sin början den 16 aug. och pågår under 8 dagar.

Nya utmärkte apparater och metoder.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7½ öre pr nm.)

Kvinnlig

Sjukgymnast.

Centralist, som under vintern arbetar i Schweiz, söker under juli o. augusti månad plats i familj på landet. Svar till "Eske" denna tidnings kontor.

Ett medelålders fruntimmer, van vid alla husliga göromål önskar förestå och sköta äldre persons hem. Äfven villig förestå skolhushåll. Goda ref. Riks. Norrm. 1 82. Allm. Tel. 205 65. Svar Tidn.-Kont. Kungsgatan.

Kontorsplats

önskas af ung, anspråkslös flicka. Kontorsvan, goda rek. Svar till "Juni", Upsala, p. r.

Plats som guvernant önskas till hösten af ung flicka, som genomgått åttaklassigt läroverk med goda betyg och en tid vistats i Tyskland dels i privat familj, dels på resor.

Svar till "Skånska", Brönnestad (poste restante), Kristianstads län, Skåne.

Läkaredotter, tysktalande och resvan, önskar mot fria resor och fritt vivre som tolk och sällskap medfölja ensam dam eller familj utomlands. Svar till "K. S. V." Lund p. r.

Ung bildad och barnkär flicka önskar plats i bättre familj som hjälp och sällskap för barnen. Har förut innehåft dylik plats. Fina rekommendationer. Svar emotse iacksamt under adress "Juni" poste restante, Jönköping.

Ung flicka, som genomgått 7 klasser i Högre läroverk, önskar under sommaren plats som guvernant, helst på landet. Kan äfven undervisa i musik om så önskas. Svar till "Sommaren 1909", Allm. Tidn.-Kont., Gefle.

Rösträttslitteratur:

Skrifter utgifna af Centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt:

N:o I, Till regeringen från svenska kvinnor ingifna skrivelserna i Rösträttsfrågan 1905—1906.....	—: 50
" II, Gustaf A. Aldén: Hvilka svenska kvinnor äga kommunal rösträtt? (pr 1,000 ex.)	6: —
" III, Mathilda Staël von Holstein: Målsmanskapet och kvinnans ställning inom äktenskapet enligt gällande svensk rätt	—: 50
" IV, Anna B. Wicksell: Om kommunal rösträtt för gifta kvinnor	—: 10
" V, Lydia Wahlström: Statsintresset och kvinnans rösträtt	—: 40
" VI, Partiuttalanden i kvinnornas rösträttsfråga.....	—: 25
" VII, K. A. Sheppard: Kvinnorösträtten på Nya Zeeland.....	—: 40
Ann Margret Holmgren: Strödda intryck från den Internationella kvinnorösträttskongressen i Köpenhamn.....	—: 10

Föreningens för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm flygblad:

N:o 1, Natanael Beskow: Till frågan om kvinnans politiska rösträtt	—: 05
" 2, Anna Whitlock: Bör den svenska kvinnan erhålla politisk rösträtt?	—: 10
" 3, Hilma Borelius: Hvarför är motståndet mot kvinnans politiska rösträtt oberättigadt?.....	—: 10
" 4, Lydia Wahlström: Principerna för kvinnans rösträtt	—: 10
" 5, Anna Whitlock: Hur bör den svenska kvinnan bereda sig för den politiska rösträtten?	—: 05
" 6, Lydia Wahlström: Lärdomar af den kvinnliga rösträttsrörelsen	—: 10
" 7, Några manliga inlägg i den kvinnliga rösträttsfrågan ...	—: 15
" 8, Lydia Wahlström: Högerkvinnorna och den nuvarande situationen	—: 05
" 9, Sofi Lindstedt: Hvarför böra religiöst öfvertygade kvinnor ansluta sig till rösträttsrörelsen	—: 05
Minneslista	—: 05
Georg Stjernstedt: Den svenska kvinnans rättsliga ställning.....	(—: 75) —: 60
Gustaf A. Aldén: Svenska kvinnans kommunala rättigheter och skyldigheter	—: 10
Lydia Wahlström: Den svenska kvinnorörelsen	—: 45
Ragnhild Modin: Bröllopet på Ensillre	—: 25
Hilda Sachs: Kvinnornas rösträtt. Svar till herr Adolf Hallgren	—: 25
Anna Kleman: Kvinnans medborgarrätt	—: 25
Karl M. Lind: Kvinnornas rösträttskräf	—: —

Ofvanstående flygblad och broschyrer kunna rekvireras från F. K. P. R:s i Stockholm expedition Lästmakaregatan 6, Stockholm, som hålles öppen hvarje dag kl. 3—5 e. m. samt dessutom onsdagar kl. 7—8 e. m.

Vid rekvisition af minst 100 ex. af flygbladen nr:is 1—8 lämnas 25 proc. rabatt.

LEDIGA PLATSER.

Kvinnliga gymnastiklärarebefattningen

vid Varbergs elementarläroverk för flickor förklarar härmed till ansökan ledig.

Kompetensvillkor: aflagd gymnastikdirektörsexamen vid Kungl. Gymnastiska Centralinstitutet.

Tjänstgöringsskyldigheten omfattar minst 7 lektioner per vecka, däraf 1 timme hälsolära.

Lönevillkor: 500 kr. (Upplysningsvis meddelas, att ingen sjukgymnast finnes på platsen.)

Vederbörliga ansökningshandlingar, ställda till Styrelsen, torde före d. 20 nästkommande Juni insändas till dess ordförande, komminister Nils Kull, Varberg.

STYRELSEN.

Flicka kunnig i bokföring, tysk och engelsk korrespondens samt stenografi erhåller genast fast plats. Svar till "Genast" under adress S. Gumælii annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Gymnastiklärarinne- befattningen

vid Umeå folkskoleseminarium kungöres härmed till ansökan ledig. Kompetenta sökande hafva att före den 1 instundande juli hos rektorsämbetet inlämna sina till Högv. Domkapitlet i Luleå ställda ansökningar.

Umeå den 29 maj 1909.

M. G. Högbom.

Studentska.

Elevplats finnes å apoteket Gripen, Sundsvall. Lön 1,000 kr. jämte fri bostad.

Deposition & Sparkassa

4 1/2 %

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Kristinehamns Praktiska Skola

(För män och kvinnor. Grundad 1878)

Hushållsafdelning med husmoderskurs.

Slöjdfafdelning: Väfnad, sömnad, träsnideri, läderplastik m. m.

Privata Lärarinneseminarium Stockholm, Riddaregatan 23,

utbildar Lärarinnor för hem samt för flickskolans lägre och mellersta klasser. Obligatorisk två-årig kurs. Valfri tredje årskurs för fackstudier. Muntliga och skriftliga upplysningar lämnas af läroverkets föreståndarinna, fröken **Sofi Anderson**. Mottagn. Onsd. och Lörd. kl. 1—2. Adress Riddaregatan 23. Ansökningar till seminariet böra vara inlämnade före den 12 juni.

STYRELSEN.

Privata högre lärarinneseminariet i Lund.

Läroanstaltens uppgift: att utbilda lärarinnor för de högre flickskolorna, samskolorna och hemmen. Kursen treårig. Inträdesfordringar: 1) att ha fyllt eller under kalenderåret fylla 18 år; 2) kunskaper, motsvarande minst kurserna i en 8-klassig flickskola. För hvarje särskildt fall förbehåller sig styrelsen rätt att afgöra om inträdesexamen fordras eller ej. **Afgångsbetyg från seminariet medför samma rättigheter och förmåner som afgångsbetyg från Kungl. Högre Lärarinneseminariet (med undantag af rätt att söka tjänst vid folkskoleseminarium, i hvilket afseende Kungl. Maj:ts beslut ännu icke föreligger).**

Ansökan om inträde inlämnas till styrelsen före 10 juni. Prospekt och närmare upplysningar genom föreståndarinnan fr. **Marie-Louise Lundström**.

LB 9498

STYRELSEN.

Hemskolan Benninge Strängnäs.

Undervisning i allt till ett hems vård nödvändigt. 5 mån. kurs. Härligt läge. 3:dje kursen 20 juli — 20 dec. 1909.

Vidare upplysningar, prospekt och referenser lämnas af

Fröken Eva Sack,
adress som ofvan.

Bomullsklädningsar i afpassade bitar, 8 mtr. äkta färg, vackra randiga eller rutiga mönster, erhålles till 2,85 st., d:o bättre qualite, extra fina mönster till 3,20 st. **Otto Oskarson,** Gamla Kungsholmsbrog. 23 A, Stockholm.

Filip Holmqvists Handelsinstitut

Norra Allég. 7, Göteborg

FRÄMSTA OCH STÖRSTA
ENSKILDA HANDELS-
LÄROVERKET I LANDETS
FRÄMSTA HANDELSSTAD

Efter aflagd

Realskolöexamen

eller studentexamen eller afgång från högre läroverk för flickor bilda våra års- och termiskurser en synnerligen lämplig och tidsbesparande fortsättning för inträde på köpmansbanan och bankkontor. 3—400 elever årligen. 15—20 lärare. Hygieniska och moderna lokaler i egen byggnad. **Bankkurser.** Öfver 200 firmor rekrytera årligen sin personal från oss.

Höstterminen börjar den 20 aug.

Begär vårt 40-sidiga program.

FILIP HOLMQVIST,

Öfverlärare vid Tekniska skolan i Stockholm, lärare vid Chalmerska institutet, ledamot af Sv. Revisorsamfundet.

(S. T. G. 283 22)

Fackskolan

för huslig ekonomi i Uppsala.

Lärarinnekurs i matlagning och handarbete (fullständig lärarinnekurs i huslig ekonomi) börjar den 1 sept. Anmälan till inträde göres före den 1 juli.

Husmoderskurs med undervisning i matlagning, sömnad och hälsolära och närmast afsedd för flickor med högre skolbildning börjar den 1 sept. Anmälan före den 1 aug.

Specialkurs (högre husmoderskurs) i finare matlagning, klädsömnad och barnavård börjar den 21 aug. Anmälan före den 1 aug.

Praktisk yrkeskurs för utbildning af kokerskor och hushållerskor börjar den 21 aug. Anmälan före den 1 aug.

Ansökan till de **Lärarinnekurser** (endast för skolkök), som börja i jan. 1910, insändas före den 1 nov.

Tryckt program gratis och franko på begäran.

Inspektor: Professor O. Hammarsten.

Föreståndarinna: Fröken Ida Norrby.

KONFIRMATIONSMINNE

Sveriges konfirmander tillägnadt med ny omslagsteckning af **A. Frijs**. Nionde årgången, 36 sidor stort, rikt illustrerad och kostar i enstaka ex, 15 öre. Tagas 25 exemplar på en gång är priset 10 öre samt hvart 11:e ex. **gratis**.

SOMMARLOF,

Illustrerad sommartidning för barn med för året nytt omslag af **Elsa Hammar**.

Priset är **12 öre** för enstaka ex. Vid rekvisition af minst 20 ex. lämnas tidningen för **10 öre** samt hvart 11:e ex. **gratis**. Tagas 100 ex. och därutöver på en gång, nedsättes priset till **8 öre** per ex., men då lämnas inga friexemplar.

SVENSK SÖNDAGSSKOLSÅNGBOK

till bruk för skolor och vid barn gudstjänster. Innehållande 350 sånger. Pris 1 kr.

Psalmer, lofsånger och andliga visor. Kol. 3:16. Pris 1 kr. Satta i musik af **K. J. Ekman**.

I FÄNGELSE. Maningsord af **H. Heurlin**. Pris 15 öre.

A.-B. Evang. Fosterlands-Stiftelsens Förlags-Exp., Sthlm. 3.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82-11.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Ett kongressminne. Af **Anna Kleman**.

Fredrika-Bremer-Förbundet år 1908.

Kvinnokongressen i Toronto.

Kortbref från Köpenhamn. Af **St. Grave**.

Kamma Rahbek. En kvinnoprofil. Af **Sigrid Platen**.

En 10-årsfest. Af **A. L.**

Cette Celsing: Marie-Louise Ulfklos Iefnadssaga. Rec. af **Tyra Kleen**.

Södra Sveriges Förening för Sjuksköterskehem.

Koloniträdgårdar.

Notiser.

Föreningsmeddelanden.

Nya Nådhammarhemmet Djursholm

Riks Djursh. 122. A. T. Djursh. 52 erbjuder klena och nervösa personer ett lugnt och stilla hvilohem. Pris pr dag 5—8 kronor.

Hygieniska Skodon

tillverkas för Herrar, Damer o. Barn. OBS! Prisbelönta af Dräkt-Reformföreningen.

Skodon tillverkas äfven efter modern fason. Allt arbete utföres noggrant och af bästa material.

P. Gust. Pettersson.
52 Drottninggatan 52.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.